

КАФЕДРА ХОРОВОГО ДИРИГУВАННЯ

Фахова практика

Освітній ступінь

Магістр

Курс

1-2

Спеціальність

В5 «Музичне мистецтво»

Семестр

2-3

Освітньо-професійна програма

«Музичне мистецтво»
Хорове диригування

Статус

Обов'язкова

ECTS

3

Годин

90

Практичні заняття

34

Самостійна робота

56

Форма контролю

Залік

Інформація про викладача

ПІБ	Толмачов Рубен Владиславович доцент кафедри хорового диригування Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського, заслужений артист України.
e-mail	dzvinochok@ukr.net

Анотація навчальної дисципліни

Мета: підготовка високоосвічених кваліфікованих спеціалістів, прищеплення студентам необхідних навичок і практичних умінь педагогічної й дослідницької роботи в галузі хорового співу, сприяння в засвоєнні студентами практичних навичок в обсязі, необхідному для успішної професійної діяльності диригента та артиста хору.

Завдання:

- засвоєння загальних аспектів хорового мистецтва ,як сукупності різних аспектів роботи у хорі:
 - система розспівок та настройки хору;
 - навички роботи над компонентами хорової звучності;
 - технології керування та регулювання творчим процесом завдяки мануальній техніці та міміці;
 - ознайомлення та практичне втілення кращих зразків вітчизняної та світової хорової літератури різних епох та стилів, у тому числі народно-пісенної творчості, ансамблевого співу;
 - розширення кругозору та розвиток художньо-творчого мислення;
 - набуття навичок аналізу та рецензування концертних виступів творчих колективів;
 - підвищення оціночних критеріїв щодо художньої цінності музичних творів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати та володіти всім комплексом спеціальних дисциплін, який свідомо направлений на формування диригента з твердим характером, сильною волею, гострою реакцією,

внутрішньою впевненістю у своїх рішеннях, що походить від професійного досвіду та розвинутого естетичного смаку.

вміти:

- на підставі передових технологій і стратегій формування духовності зростаючого покоління орієнтуватися в дійсній сутності взаємин культури і мистецтва, культури і цивілізації, культури і хорової музики; аналізувати дійсні протиріччя соціокультурного розвитку на сучасному етапі;
- виробити чітке усвідомлення джерел духовності та завдання збереження світу музично-хорових цінностей;
- на основі опанування теорією та практикою виконавської майстерності професійно володіти необхідним диригентським та вокально-технічним комплексом;
- впроваджувати здобутки теорії, педагогіки й методики хорового співу на практиці;
- здійснювати вивчення, накопичення, виконання та популяризацію кращих зразків хорового мистецтва шляхом підбору якісного репертуару, його теоретичного усвідомлення та практичного засвоєння, здійснювати збагачення традицій власними творчими надбаннями;
- володіти художньою мірою та естетичним смаком у творчості;
- розвивати кращі традиції української та провідних світових хорових шкіл;
- здійснювати науково-педагогічне осмислення психології хорової творчості; творчо розвивати психологічний бік вокального виконавства;
- організувати та координувати духовно-просвітницьку діяльність у хоровій сфері;
- за необхідності здійснювати перекладання та аранжування для хорового виконання творів з метою їх ширшої популяризації;
- аналізувати й оцінювати хід художньо-просвітницької діяльності у своїй галузі;
- здійснювати організацію експертизи щодо репертуарного підбору хорових творів на предмет їх художньо-естетичної цінності з аксіологічною та естетичною оцінкою інтерпретації;
- володіти методами порівняльного аналізу хорового виконавства;
- на підставі опанування високим ступенем комунікативності та фахової гідності, відстоювати вагомість і значущість своєї професії;
- застосовувати комунікативні засоби в механізмі якісної фахової підготовки, усвідомлюючи мету й завдання загального культуротворчого процесу;
- застосовувати творчий підхід у складанні робочих планів і програм, виборі спеціальної літератури;
- скласти план вивчення хорового твору;
- займатися просвітницькою роботою у світлі втілення концептуальних положень професійної музичної освіти;
- чітко орієнтуватися у прогностиці завдань музично-естетичного виховання засобами співу та знання оптимальних шляхів досягнення його високих результатів;
- здійснювати аналіз явищ хорового мистецтва, як соціокультурного феномена в історичному ракурсі;
- виявляти та обґрунтовувати соціальні проблеми й суспільну значущість хорового мистецтва;
- використовувати сучасні державні документи з питань розвитку суспільства, культури й мистецтва, науки й освіти України.

Програмні компетентності:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

- ЗК 5.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);
ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії;
ЗК 8. Здатність працювати в міжнародному контексті.
ЗК 9. Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК):

- СК 1.** Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції;
СК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду;
СК 3. Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики;
СК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у виконавській / композиторській / педагогічній діяльності;
СК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації;
СК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету;
СК 8. Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного/навчального матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.

Програмні результати навчання:

- ПРН 1** Володіти професійними навичками виконавської, творчої та педагогічної діяльності;
ПРН 3 Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві;
ПРН 4 Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків;
ПРН 5 Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.
ПРН 6 Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських та педагогічних інтерпретацій;
ПРН 7 Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом;
ПРН 9 Здійснювати ефективне управління мистецькими проектами, зокрема, їх планування та ресурсне забезпечення.

Перелік тем

- Тема 1. Методологія пошуку та формування репертуару
Тема 2. Робота над елементами хорової звучності
Тема 3. Концертний виступ
Тема 4. Аналіз структурних композиторських рішень, як ключ до розуміння сучасної хорової музики.
Тема 5. Робота над елементами хорової звучності у сенсі відповідності до вимог певного стилю
Тема 6. Диригент, як режисер-постановник концерту (сценічні рішення, які додатково розкривають зміст твору)
Тема 7. Ретельна вивчення твору диригентом. Аналіз художньої інтерпретації на основі вивчення існуючих записів. Пошук власної концепції та розуміння твору.

Тема 8. Робота над елементами хорової звучності у сенсі відповідності до вимог певного стилю

Тема 9. Аналіз форми, структури циклу, баланс деталей, як частина цілого.

Форми та технології навчання

Фахова практика проходить на базі колективів – Хорова капела «Дзвіночок», Жіночий хор Інституту Глієра, Камерний хор Інституту Р. М. Глієра, Хор студентів НМАУ ім. П.І. Чайковського, Хор оперної студії НМАУ ім. П.І. Чайковського,

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу MOODLE.

Методи контролю

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку в кінці 3-го семестру. Вимоги до заліку – підготовка та виконання програми з хором. Оцінюється: підготовка партитури, методичні та практичні навички репетиційної роботи, вміння працювати над всіма видами хорової звучності. Під час концертного виступу оцінюються успішність виконання (відповідність кінцевого результату високому художньому рівню, стилістична відповідність, досягнення заявлених у репетиційній роботі завдань), органічність та артистизм, сценічні навички диригента, його спроможність позитивно впливати на рівень виконання безпосередньо під час виступу.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Відвідування практичних занять хору	75
2.	Диригування програми з хором. Залік	25
	Всього	100

Критерії оцінювання знань студентів

90–100–А– відмінно Демонстрація високого рівня виконання практичних завдань. На високому методичному рівні провів відкриту репетицію; підготував успішний виступ хорового колективу в концерті, продемонструвавши високий художній рівень та індивідуальність у інтерпретації вибраних творів; знає правила етичного поведіння в творчо-педагогічному колективі; обізнаний з основами гігієни голосу та застосовує ці знання на практиці.

81–89–В– добре Демонстрація якісного рівня виконання практичних завдань. Продемонстрував володіння всім комплексом хормейстерських навичок під час репетиції, але сценічний виступ втратив цілісність за причини невдалої побудови концертної програми, або недостатнього рівня підготовки.

74–81–С– добре Демонстрація достатнього рівня виконання практичних завдань, але є певні застереження щодо володіння комплексом диригентських вмінь.

64–73–D– задовільно Демонстрація посереднього рівня виконання практичних завдань. Нераціонально витрачав час на репетиціях, концертний виступ не відповідав високому художньому рівню, письмові спостереження не велися взагалі.

- 60–63–Е– задовільно** Демонстрація посереднього рівня виконання практичних завдань. Відсутність контакту з колективом.
- 35–59–FХ– незадовільно** Демонстрація низького рівня виконання практичних завдань. Відсутність відповідності переліченим вище критеріям.
- 1–34–F– незадовільно** Неспроможність виконання практичних завдань.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

Рекомендована література:

1. Антонюк В. Г. Виконавська практика, Київ : НМАУ імені П. І. Чайковського, 2012.
2. Білявський Е. Засвоєння сучасної музичної мови в хорі. – К.: 1984.
3. Голос людини та вокальна робота з ним: монографія / [Г.Є. Стасько, О.Д.Шуляр, М.Ю.Сливоцький та ін.]. – Івано-Франківськ, 2010.
4. Горбенко С.С. Дитяче хорове виховання в Україні. Навчально-методичний посібник. – К.: ІЗМН, 1999.
5. Гулеско І.І. Національний хоровий стиль. Навчальний посібник. – Харків: ХДАК, 2011.
6. Дмитревський Г.А. Хорознавство і керування хором. – К.: Музична Україна, 1965.
7. Доронюк В.Д. Курс техніки диригування. – Івано-Франківськ, 2004.
8. Доронюк В.Д., Зваричук Ж.Й. Шкільне хорознавство. – Івано-Франківськ: Плай, 2008.
9. Доронюк В.Д., Сливоцький М.Ю. Основи вокально-педагогічної творчості учителя музики. – Івано-Франківськ: Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ, 2007.
10. Духовна Є.Н. Охорона дитячого голосу. – К.: Радянська школа, 1974.
11. Єгоров О. Теорія і практика роботи з хором. – К.: Держвидав України, 1956.
12. Калашник М.П. Уроки елементарної теорії музики: Навчальний посібник. – Х.: Фактор. 2007.
13. Канерштейн М.М. Питання диригування. – К.:Держвидав України, 1965.
14. Колесса М. Основи техніки диригування. – К.: Музична Україна, 1973.
15. Коломоець О.М. Хорознавство. К.: Либідь, 2001.
16. Мартинюк А.К. Диригування. Навчальний посібник. – Мелітополь, 1996.
17. Мархлевський А.Ц. Практика основної роботи в хоровому класі. – К.: Музична Україна, 1986.
18. Організація самостійної роботи над художньою інтерпретацією музичних творів: Методичні рекомендації. / Уклад. Г.М.Падалка. – К., 1991.
19. Пархоменко Л. Українська хорова п'єса. – К.: Наук. думка, 1979
20. Питання диригентської майстерності. – К.: Музична Україна, 1980.
21. Пігров К.К. Керування хором. – К.: Держвидав, 1956.
22. Раввінов О. Методика хорового співу в хорі. – К.: Музична Україна, 1969.
23. Радик Д.В. Диригентсько –хоровий практикум, робоча програма Київ : НМАУ імені П. І. Чайковського 2005.
24. Сегеда Н.А. Професійний розвиток викладача музичного мистецтва: історія, методологія, теорія:[монографія] / Н.А.Сегеда. – К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2011.
25. Серганюк Ю., Серганюк Л., Іжак В. Методика аналізу хорових творів. – Івано-Франківськ, 1992.
26. Смирнова Т.А. Хорознавство: історія, теорія, методика. – Харків, 2000.
27. Старовойтова О.Є. Виконавська інтерпретація. Навч. посібник. - Луганськ: Альма-матер, 2007.
28. Ткаченко Г. Про засоби і техніку хорового диригування. – К., 1974.

29. Толмачов Р.В. Методика ведення вокально-хорової роботи у хоровій капелі «Дзвіночок», реферат К., 2010
30. Хлебникова Л.О. Методика хорового співу у початковій школі. – Тернопіль: Богдан, 2006.